

[Haberler](#) > [Yazarlar](#) > [Sedat ERGİN](#) > [Aytaç Yalman'ın ardından](#)

Sedat Ergin

Aytaç Yalman'ın ardından

28 Mart 2020

İki hafta önce vefat eden eski Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Aytaç Yalman, yakın tarihimizin bir kesitinde ordunun üst kademesinin gerek kendi bünyesinde gerek sivil otoriteyle ilişkilerinde yaşadığı bir dizi sıkıntılı tartışmanın içinde yer almış bir askerdi.

Aslında 2002 yılında ağustos ayındaki Yüksek Askeri Şûra sonrasında Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na getirilişi de uzun yıllar dinmeyecek bir sancılı tartışmanın konusu olmuştu. Komutanlığa kıdemi itibarıyla teamül gereği dönemin İkinci Ordu Komutanı Orgeneral **Edip Başer**'in getirilmesi beklenirken, bu göreve **Ecevit** hükümeti tarafından Jandarma Komutanı Orgeneral **Yalman**'ın atanması, o sırada Genelkurmay Başkanlığı görevine başlayan Orgeneral **Hilmi Özkök** için de sürpriz olmuştu. **Özkök**'ün tercihinin **Başer**'le çalışmak olduğu bir sır değildi.

MUHTIRA TARTIŞMALARI

Üç ay kadar sonra seçim sandığından AK Parti hükümetinin çıkması, o tarihte bu partiyi kaşlarını kaldırmış bir şekilde izleyen TSK üst kademesi açısından oldukça sancılı bir dönemi başlatmıştı. AK Parti hükümetine nasıl davranılacağı, müdahale edildiği takdirde nasıl bir yöntem izlenmesi gerektiği gibi sorular TSK'nın komuta kademesi içinde önemli görüş ayrılıklarına sahne olmuştur.

O döneme ilişkin yayınlar, basına yapılan açıklamalar, mahkeme tutanaklarına geçen tanık ifadelerinin oluşturduğu külliyat, hükümete müdahale etmemekten yana olan Genelkurmay Başkanı Orgeneral **Özkök**'ün komuta kademesi içinde bir süre yalnız kaldığını gösteriyor. Ancak olayların akışı içinde Orgeneral **Yalman**, bir noktadan sonra aralarındaki bütün görüş ayrılıklarına rağmen Orgeneral **Özkök**'e daha yakın bir çizgiye geçmiştir.

Özkök 2012 yılında Ergenekon davasında tanık sıfatıyla dinlenirken, bir soru üzerine komutanların 2003 yılındaki bir toplantısında “**muhtıra**” sözünün bir hareket tarzı olarak Orgeneral **Yalman** tarafından telaffuz edildiğini saklamamıştır. Buna karşılık **Yalman**, yine 2012 yılında gazeteci **İsmail Küçükkaya**'ya bir açıklamasında kendisinin darbeyi önlediğini ima etmiş, “**Türk ordusu demek Kara Kuvvetleri Komutanlığı demektir. Hilmi Paşa'nın kaç tane tankı tüfeği vardı?**” diye konuşmuştu.

BALYOZ MAĞDURLARININ TEPKİSİNİ ÇEKTİ

Orgeneral **Yalman**'la ilgili daha sancılı bir tartışma **Gülen** cemaatinin en önemli kumpas hamlelerinden biri olan Balyoz davasında ortaya çıkmıştır. Bu davada iki şey birbirine karışmıştır. Bunlardan birincisi, **Yalman**'ın 2003 yılı mart ayında Birinci Ordu Komutanlığı'nda düzenlenen bir plan seminerinde önceden hazırlanan bir iç tehdit senaryosunun görüşülmemesi yolunda verdiği emre rağmen, bu senaryonun görüşülmüş olmasıdır. Bu konu yıllar sonra **Yalman** ile o dönemin bu dosyadan sorumlu bazı komutanları arasında ciddi münakaşalara kaynaklık etmiştir. Cemaat ise kumpası, hazırladığı sahte 'Balyoz Darbe Planı'nın bu plan seminerinde görüşüldüğü kurgusu üzerine kurmuştur. Seminerde görüşülen iç tehdit senaryosu ile sahte Balyoz planı arasında hiçbir ilişki yoktur. Zaten Balyoz davasındaki tutuklamalar sahte oldukları kanıtlanan üretilmiş dijital belgelere dayandırılmıştır.

Balyoz davası sürecinde çoğu üç-üç buçuk yıl hapis yatan general, amiral ve subayların beklentileri Orgeneral **Yalman**'ın duruşmaya gelerek Balyoz planının sahte olduğu yolunda ifade vermesiydi. FETÖ çizgisindeki mahkeme heyeti bu yöndeki başvuruları uygun görmemiştir. Aslında **Yalman**, davet almadan da duruşma salonuna gelip, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun izin verdiği üzere avukatların o an iletecekleri taleple pekâlâ tanık kürsüsüne çağrılabilirdi. Bu yönde kendisine yapılan teklifleri de **Yalman** karşılıksız bırakmıştır. Bu tutumu daha sonra eski silah arkadaşlarının Orgeneral **Yalman**'a dönük ciddi eleştirilerine yol açmıştır.

TEZKERENİN REDDİNDE ROL OYNADI

Yalman'ın iki ciltlik 'Zorlu Yılların Sessiz Tanığı' başlıklı kitabının bir bölümünü, kendisine yönelen eleştirilere verdiği vanıtlar oluşturuvar. Kitabın bu bölümünde bütün bu eleştirilerin **Yalman**'ın ic

dünyasında bıraktığı izleri görmek mümkündür.

Bu arada, kendisinden söz ederken yakın tarihte rol oynadığı kritik bir olayı hatırlatmadan geçmek olmaz. **Yalman**, Kara Kuvvetleri Komutanı olarak 1 Mart 2003 tarihinde TBMM’de yapılan tarihi oylamada Irak’a savaş için Türkiye topraklarını ABD ordusuna açacak olan tezkerenin reddedilmesinin gerisindeki faktörlerden biridir.

TBMM’de AK Parti grubundan tezkereye verilen ret ve çekimser oylarının arkasındaki gerekçelerden biri, oylamadan kısa bir süre önce Milliyet gazetesinde askerlerin ABD ile müzakere edilen anlaşmadan rahatsız oldukları yolunda manşetten verilen bir haberdir. **Yalman**, yıllar sonra yayımladığı hatıratında bu habere imza atan dönemin Milliyet Ankara temsilcisi **Fikret Bilâ**’ya, ABD ile yapılan anlaşmanın Türkiye’nin amaçlarını karşılamadığını söyleyen ‘üst düzey askeri yetkili’nin kendisi olduğunu açıklayacaktı.

Ayrıca, 20 Ekim 1998 tarihinde Suriye ile imzalanan ve terörle mücadele alanında işbirliği öngören Adana Mutabakatı’nın 1998-2002 yılları arasındaki 4 yıl süreyle uygulamasını denetleyen ikili mekanizmanın başındaki Türk komutan da önce İkinci Ordu Komutanı, daha sonra Jandarma Genel Komutanı olarak **Yalman**’dan başkası değildi.

KUZEY IRAK'TA MUSSORGSKY'NİN MÜZİĞİNİ HİSSETMEK

İşte bütün bu hadiselerin içinde yer alan **Yalman**, geçen hafta hayata gözlerini kapatırken büyük ölçüde yalnız bir komutandı. Son yıllarda kendisini tutkuyla müziğe ve kitap çalışmalarına vermişti. Müzik üzerine ciddi çalışmaları olan, kitaplar yazmış bir askerdi. Oratoryo, kantatlar, bale eserleri ve ayrıca opera librettoları yazmıştı.

Yalman, tanınmış müzik yazarı **Evin İlyasoğlu**’na Kara Kuvvetleri Komutanı’yken 2002 yılında ‘Andante’ dergisi için verdiği mülakatta müziğe olan tutkusunu anlatırken, “**Mesela Kuzey Irak’ta bir operasyonda iken karanlığın ortasında ilerliyorduk. Dağa tırmandıkça 15-20 dakika boyunca Mussorgsky’nin ‘Çıplak Dağda Bir Gece’sini ruhumun derinliklerinde yaşadığımı hissetmişim**” diye konuşuyordu.

Hatıratında emekliye ayrıldığı günleri anlatırken de “**Emekli olduktan sonra, bazen farkına varmadan yaşadığımı, aslında sivil olarak da yaşanacak anlamlı ve gerçek bir hayatın olduğunu gördüm. Yaşamak için yeterli bir zamanım olup olmadığını düşündüm**” diye yazmıştı.

İşte bu zamanı müzikle doldurmaya çalışıyor ve yeni kitaplar yazıyordu. Tamamladığı öykü kitabını matbaaya göndermişti. Suriye hakkında bir kitabı da bitirmek üzereydi. Aytaç Yalman, hayatının muhasebesini yapıp yeterli zamanı olup olmadığı üzerine düşünürken hiç hesapta olmayan bir faktöre, koronavirüse yenik düştü.

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#) [Twitter](#) [RSS](#)

[Kişisel Verilerin Korunması](#)

[Hürriyet Kurumsal](#)

[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş